Základní škola a Mateřská škola Zborovice, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program školní družiny ZŠ a MŠ Zborovice

Obsah

1 Identifikační údaje 5

1.1 Název ŠVP 5

1.2 Údaje o škole 5

1.3 Zřizovatel 6

1.4 Platnost dokumentu 6

2 Charakteristika školy a školní družiny 7

2.1 Umístění a velikost školy 7

2.2 Vybavení školy 7

2.3 Charakteristika pedagogického sboru 9

2.4 Charakteristika účastníků školní družiny 9

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu školní družiny 10

3.1 Konkrétní cíle zájmového vzdělávání 10

3.2 Délka vzdělávání 11

3.3 Formy vzdělávání ve školní družině 11

3.4 Podmínky přijímání účastníků do školní družiny 12

3.5 Průběh vzdělávání a výchovy ve školní družině 12

3.6 Ukončování vzdělávání ve školní družině 12

3.7 Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami ve ŠD 13

3.8 Podmínky pro vzdělávání účastníků nadaných a mimořádně nadaných ve ŠD13

4 Obsah a časový plán zájmového vzdělávání 14

4.1 Obsah vzdělávání a návaznost na ŠVP školy 14

4.2 Náměty činností školní družiny 15

4.3 Časový plán 21

4.4 Metody a formy práce ve školní družině 21

4.5 Rozvoj klíčových kompetencí účastníků vzdělávání 22

4.5.1 Kompetence k učení 22

4.5.2 Kompetence k řešení problémů 22

4.5.3 Kompetence komunikativní ... 22
4.5.4 Kompetence sociální a personální ... 22
4.5.5 Kompetence občanské ... 22
4.5.6 Kompetence pracovní ... 23
4.5.7 Kompetence k naplňování volného času ... 23
4.5.8 Naplňování kompetencí ... 23
4.6 Průřezová témata v ŠVP ŠD ... 26
4.6.1 Osobnostní a sociální výchova ... 26
4.6.2 Výchova demokratického občana ... 27
4.6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech ... 27
4.6.4 Multikulturní výchova ... 27
4.6.5 Environmentální výchova ... 28
4.6.6 Mediální výchova ... 28
5 Podmínky zájmového vzdělávání 30
5.1 Popis materiálních a prostorových podmínek školní družiny ... 30
5.2 Popis personálních podmínek ... 30
5.3 Popis ekonomických podmínek ... 31
6 Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků 32
7 Hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy ve školní družině 35
7.1 Hodnocení plnění ŠVP ŠD ... 35
7.2 Hodnocení výsledků účastníků ... 35

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

Školní vzdělávací program školní družiny ZŠ a MŠ Zborovice

Zkratka: ŠVP ŠD ZŠ a MŠ Zborovice

1.2 Údaje o škole

Název školy	od 1. 1. 2026 Základní škola a Mateřská škola Zborovice, příspěvková organizace		
Adresa školy	Sokolská 211, 768 32 Zborovice		
Kontakt	telefon 573 369 102, mobil 606 624 119		
E-mail	info@zszborovice.cz		
IČ	70 839 425	DIČ	-
Datum zařazení do sítě škol	7. 2. 1996, rozhodnutí č. j. 37/96-3		
Datum zápisu do rejstříku škol	1. 5. 2005		
Datum poslední aktualizace	1. 1. 2026, rozhodnutí č. j. 95786/2025 rozhodnutí č. j. MSMT-29194/2025-4		
Datum vzniku PO	1. 9. 1999		
RED IZO	600 118 673	kapacita součásti školy	
IZO mateřská škola	107 609 886	mateřská škola	90
IZO základní škola	102 519 757	základní škola	250
IZO školní družina	118 800 191	školní družina	90
IZO školní jídelna	118 801 261	školní jídelna	350
IZO školní jídelna – výdejna	173 000 274	školní jídelna – výdejna	60
ID datové schránky	rp7muic		
Adresa pro dálkový přístup	www.zszborovice.cz		
Statut školy	příspěvková organizace		
Ředitelka, statutární zástupce	od 1. 8. 2015 Mgr. Vladimíra Jáchimová		
E-mail ředitelky	reditel@zszborovice.cz		

Přehled hlavní činnosti školy (podle zřizovací listiny)	od 1. 1. 2026 poskytování předškolního vzdělávání poskytování základního vzdělávání poskytování zájmového vzdělávání provozování zařízení školního stravování

Další kontakty:	telefon	e-mail
Zástupkyně pro MŠ	573 369 202	-
Zástupkyně pro ZŠ	573 369 916	-
Ekonomka	573 369 915	hospodarka@zszborovice.cz
Vedoucí ŠJ	573 369 016	vedouci-sj@zszborovice.cz

1.3 Zřizovatel

Zřizovatelem školy je Obec Zborovice:

Název:	Obec Zborovice
Adresa:	Hlavní 37, Zborovice 768 32
Adresa pro dálkový přístup:	www.obeczborovice.cz

Kontakty:	telefon	fax	e-mail
Starosta	573 369 101	573 369 034	obeczborovice@c-box.cz“

1.4 Platnost dokumentu

Platnost dokumentu: od 1. září 2026

Č.j.: ZŠZ/JP 6/2026

Pedagogická rada projednala a souhlasně se vyjádřila ke školnímu vzdělávacímu programu dne 27. 8. 2026.

……. razítko školy:

Mgr. Vladimíra Jáchimová
ředitelka školy

2 Charakteristika školy a školní družiny

2.1 Umístění a velikost školy

Základní škola a Mateřská škola Zborovice, příspěvková organizace je umístěna v ulici Sokolská mimo střed obce, v klidném a zdravém prostředí s omezeným automobilovým provozem.

GPS souřadnice školy:
49°14'52"N,17°16'57"E.

1 *Základní škola*
2 *Obecní úřad*
3 *Autobusová zastávka*
4 *Mateřská škola*
5 *Vlaková stanice*

Obec Zborovice Převzato z www.mapy.cz

Předškolní vzdělávání probíhá ve 2 věkově heterogenních třídách.
Základní vzdělávání probíhá v 9 ročnících a je členěno na 5 tříd prvního stupně a 4 třídy druhého stupně. V každém ročníku je jedna třída.
Škola poskytuje žákům také pravidelné zájmové vzdělávání ve dvou odděleních školní družiny.
Součástí školy je školní jídelna včetně školní jídelny – výdejny v budově mateřské školy, která zajišťuje stravování žáků a dětí školy. Je zaveden elektronický objednávkový a výdejní systém.

Naše venkovská škola je spádová pro žáky a děti ze Zborovic, z Medlova (část obce Zborovice vzdálená 1 km), z Troubek (4,6 km) a Zdislavic (5,4 km). Školu navštěvují i žáci a děti z dalších nespádových obcí. Díky nízkému počtu žáků ve třídách a ve škole, jako celku, jsme školou rodinného typu.

2.2 Vybavení školy

Budova mateřské školy je dvoupodlažní, stojí v sousedství budovy základní školy, byla postavena brigádnickou činností zdejších občanů. K jejímu otevření a zahájení provozu došlo v roce 1974. V přízemí jsou umístěny šatny tříd, kancelář, logopedický koutek,

školní jídelna s výdejnou a vstup do kotelny. V prvním patře je sborovna, 2 prostorné třídy s hernami, které slouží i ke každodennímu odpolednímu odpočinku. Najdeme zde také provozní místnosti pro skladové účely. Další provozní místnosti se nachází v suterénu. Budova je obklopena rozlehlou školní zahradou s dvěma venkovními učebnami a je vybavena řadou výukových a herních prvků.
Budova základní školy je prostorná, má dvě části. Hlavní budova má již více než stoletou tradici, je dvoupodlažní; ve sníženém prvním podlaží je malá tělocvična, šatna se sprchami a nářaďovna. V prvním nadzemním podlaží se nachází dvě kmenové třídy 2. stupně, dvě oddělení školní družiny, dva kabinety a dvě místnosti šaten žáků. Ve druhém nadzemním podlaží jsou tři kmenové třídy, 2 odborné učebny (učebna fyziky-chemie – „Oranžová učebna“, učebna informatiky 1), ředitelna, kanceláře zástupkyně ředitelky a ekonomky školy, tři kabinety a sborovna. Přístavba hlavní budovy byla zbudována v osmdesátých letech minulého století obcí, zčásti v tzv. „akci Z“. Ta nahradila původní starobylou budovu 1. stupně (národní školy) u kostela. Je to dvoupodlažní částečně podsklepená budova. V přízemí je vestibul, který využíváme i na celoškolní výstavy, společná setkání nebo jako relaxační zónu o přestávkách. Z vestibulu se vchází do školní jídelny a školní kuchyně. V prvním patře jsou čtyři kmenové třídy 1. stupně, kulturně vzdělávací centrum školy (KVC), sborovna učitelek 1. stupně, kabinet a provozní místnost pro skladové účely.
Ke školním budovám náleží tzv. pavilon, zrekonstruovaný v roce 2022. V přízemí této budovy se nachází prostorná žákovská dílna na technické práce s přilehlou provozní místností, cvičná školní kuchyň s malým skladem a environmentální učebna. V prvním patře je učebna informatiky 2, výtvarná a šicí dílna a provozní místnost.
Ke škole přísluší školní dvůr a pozemek, na kterém se nachází prostorná přírodní učebna, asfaltové prostranství, rozsáhlé travnaté plochy, zúrodněná část, jabloňový sad, výukové a volnočasové objekty (Keltský stromový kalendář, bylinkový šnek, pískoviště a další). Vše využíváme během výuky a činností školní družiny, probíhají zde také další školní akce a mimoškolní aktivity.
Škola má k dispozici parkovací stání za budovou přístavby. Celý školní pozemek je oplocený.

Materiální vybavení školy je celkově na velmi dobré úrovni a neustále se doplňuje novými, moderními prostředky, nejen v oblasti rozvoje komunikačních dovedností a využívání moderních technologií v práci učitele, žáků a dětí, ale i v oblasti polytechnických a praktických činností. Všechny prostory školy jsou připojeny ke školní síti s připojením k internetu. Kmenové učebny jsou vybaveny nejen tradičními tabulemi, ale i mobilními interaktivními tabulemi nebo sestavou – dataprojektor s promítacím plátnem, stejně jako odborné učebny.

Klima školy je příznivé, vládnou zde partnerské vztahy, otevřenost, tolerance, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost se třídou, školou. Škola je řízena na demokratických principech s vnitřní hierarchií a určenými kompetencemi.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je tvořen kvalifikovanými učiteli, vychovatelkami školní družiny, případně asistenty pedagoga, má okolo dvaceti členů včetně ředitelky školy a jejích zástupkyň pro základní a mateřskou školu. Na škole pracuje výchovná poradkyně, metodička prevence a speciální pedagožka, poradenské služby školy zajišťují ve spolupráci s ostatními pedagogy a pracovníky školských poradenských zařízení. Cílem plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je systematické prohlubovaní jejich odborné kvalifikace, osobnostně sociálního rozvoje a také studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů. DVPP je zaměřeno na cílené vzdělávání jak jednotlivců, tak celého sboru. Ve své práci vycházejí pedagogové ze znalostí vývojových a individuálních charakteristik žáků. Dávají žákům dostatek příležitostí ke hře a neformálnímu způsobu učení.

2.4 Charakteristika účastníků školní družiny

K docházce do školní družiny se zpravidla hlásí žáci prvního stupně školy. Od 5. ročníku už je zájem dětí o pobyt v zájmovém vzdělávání menší. Do školní družiny mohou být v případě podání přihlášky rozhodnutím ředitelky školy přijati i žáci druhého stupně školy. Mezi účastníky školní družiny zpravidla jsou i děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Účastníky školní družiny jsou místní žáci i žáci ze spádových obcí, pro které je pobyt ve školní družině velmi důležitý v zájmu zajištění bezpečnosti v návaznosti na spoje hromadné dopravy po skončení vyučování.

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu školní družiny

3.1 Konkrétní cíle zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj účastníka ŠD, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost. Obecnými cíli zájmového vzdělávání jsou:

- Rozvíjet osobnost účastníka zájmového vzdělávání, jeho poznávací a sociální dovednosti, mravní a duchovní hodnoty pro osobní a občanský život.
- Připravovat účastníka na volbu povolání, učit jej základům pracovních činností, rozvíjet jeho schopnost získávat informace, využívat je a učit se.
- Vést účastníka k pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, k odpovědnosti a smyslu pro sociální soudržnost.
- Podporovat zvolenými činnostmi pochopení a uplatňování principů rovnosti žen a mužů ve společnosti.
- Rozvíjet výchovou prosociální chování, asertivitu účastníka.
- Utvářet vědomí národní a státní příslušnosti a schopnost respektovat odlišnosti – etnickou, národnostní, kulturní, jazykovou a náboženskou identitu každého člověka.
- Poznávat okolní svět – místo, kde žijeme, naši zemi, Evropu, svět.
- Osvojovat si znalosti o životním prostředí a jeho ochraně, učit se, jak chránit přírodu, vytvářet návyky, dbát na bezpečnost a ochranu zdraví.
- Vychovávat účastníka k potřebě smysluplného využívání volného času a vybavit jej dostatkem námětů pro naplňování volného času.

Konkrétní cíle zájmového vzdělávání lze formulovat takto:

- Vyzkoušet si tradiční i netradiční formy a metody při činnosti.
- Rozvíjet myšlení, tvořivost a fantazii.
- Podporovat a prohlubovat individuální schopnosti a dovednosti – intelektové, osobnostní, pohybové atd.
- Motivovat k organizování a plánování práce, vlastního učení, zábavy a hry.
- Podněcovat k rozšiřování slovní zásoby, rozvíjení vyjadřovacích schopností.
- Motivovat k námětově bohaté a pestré činnosti.
- Zvládnout herní situace, využít volný čas efektivním způsobem.

- Osvojit si pravidla vhodné komunikace mezi dětmi a při skupinové činnosti.
- Rozvíjet schopnost vhodně kombinovat barvy.
- Prohlubovat zkušenosti při práci s dostupným materiálem.
- Vytvářet nové, správné pracovní návyky.
- Rozvíjet vytrvalost a rozhodnost.
- Uvědoměle dbát na vlastní bezpečnost.
- Zaměřovat se na odpovědnost za kvalitu vlastní práce.

3.2 Délka vzdělávání

Školní vzdělávací program školní družiny je vypracován v souladu s § 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, dále jen školský zákon (ŠZ), v platném znění.
Platí pro celé období umožňující docházku účastníka do školní družiny, tj. pro rozpětí 1. – 5. ročník (popř. vyšší, je-li účastníkem školní družiny žák druhého stupně školy), tzn. pro věk účastníků od 6 let zpravidla do 11 let, max. 15 let.
Logickým časovým úsekem vzdělávání ve školní družině je jeden školní rok.

3.3 Formy vzdělávání ve školní družině

- Zájmové vzdělávání ve školní družině se uskutečňuje *především pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností*. Denní chod školní družiny upřesňuje zejména vnitřní řád ŠD.
- Zájmové vzdělávání ve školní družině se může uskutečňovat *příležitostnou výchovnou, zájmovou a tematickou rekreační činností* nespojenou s pobytem mimo místo výkonu činnosti zájmového vzdělávání.
- Zájmové vzdělávání ve školní družině se může uskutečňovat *využitím otevřené nabídky spontánních činností*.
- Školní družina umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.
- Školní družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a ve dnech školních prázdnin žáků.
- Školní družina může po projednání se zřizovatelem přerušit činnost v době školních prázdnin žáků.
- Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání účastníkům zpravidla jedné školy – ZŠ a MŠ Zborovice (v případě činnosti školní družiny v době hlavních prázdnin žáků může být přijat do školní družiny i žák jiné školy).

3.4 Podmínky přijímání účastníků do školní družiny

- Do školní družiny může být rozhodnutím ředitelky školy přijat žák na základě písemné přihlášky, v níž jsou zákonným zástupcem žáka vyplněny všechny údaje o žákovi nezbytné pro rozhodnutí a pro vedení matriky školní družiny. Součástí přihlášky je vždy písemné sdělení zákonného zástupce účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze školní družiny. Dále zákonný zástupce vyplní Zmocnění pro předávání účastníka školní družiny jiné pověřené osobě. Škola zájemci vydá požadované formuláře.
- Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy.
- K pravidelné denní docházce do školní družiny může být přijat žák 2. stupně školy, pokud je volná kapacita.
- Školní družina organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce.

3.5 Průběh vzdělávání a výchovy ve školní družině

Pravidelná činnost školní družiny probíhá ve dvou odděleních označených ŠD 1 a ŠD 2. V rámci organizace dne je rozdělena na:

- **Ranní družinu** – probíhá od 6:30 do 7:30 v oddělení ŠD 1.
- **Odpolední družinu** – ŠD 1 zahajuje činnost vždy v 11:20, ŠD 2 v závislosti na ukončení dopoledního bloku vyučování ve vyšších ročnících 1. stupně. Oddělení nejdříve pracují samostatně, podle počtu zůstávajících účastníků a podle způsobu organizace činností se v průběhu odpoledních činností spojí a dále pracují jen s jednou z vychovatelek. Za ustanovení optimálního rozvrhu provozu na počátku školního roku v závislosti na vytíženosti obou oddělení odpovídají vychovatelky. Čas sloučení účastníků do jednoho oddělení v daném dni vychází z počtu dětí, které ze školní družiny plánovaně odejdou (domů, na autobus, do ZUŠ, …). Aktuální změny organizace jsou vychovatelky povinny oznámit vedení školy.

  Odpolední družina je v provozu do 16:00 hodin.

3.6 Ukončování vzdělávání ve školní družině

Docházka účastníka zapsaného do školní družiny je ukončena:

- Na konci příslušného školního roku, v následujícím školním roce musí zájemce opět podat písemnou přihlášku do školní družiny.
- V období školního vyučování prvním pracovním dnem dalšího měsíce po doručení písemného odhlášení uchazeče zákonným zástupcem.
- Přestupem žáka na jinou školu.
- Vyloučením účastníka ze školní družiny.

Účastníkům školní družiny nebude vystavován a vydáván žádný doklad o ukončeném vzdělávání.

3.7 Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami ve ŠD

Všichni uchazeči o zájmové vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami mají možnost se tohoto vzdělávání účastnit a jsou plně integrováni do všech forem činností, pokud obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem. Prostory vyhrazené pro činnost školní družiny nejsou bezbariérové.
Při zájmovém vzdělávání budeme:

- Uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby dítěte.
- Využívat všech dostupných z doporučených podpůrných opatření.
- Uplatňovat princip diferenciace a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod práce.
- Spolupracovat se zákonnými zástupci účastníků, s jejich vyučujícími, výchovnou poradkyní, metodikem prevence, popř. s odbornými pedagogickými pracovníky a zařízeními.

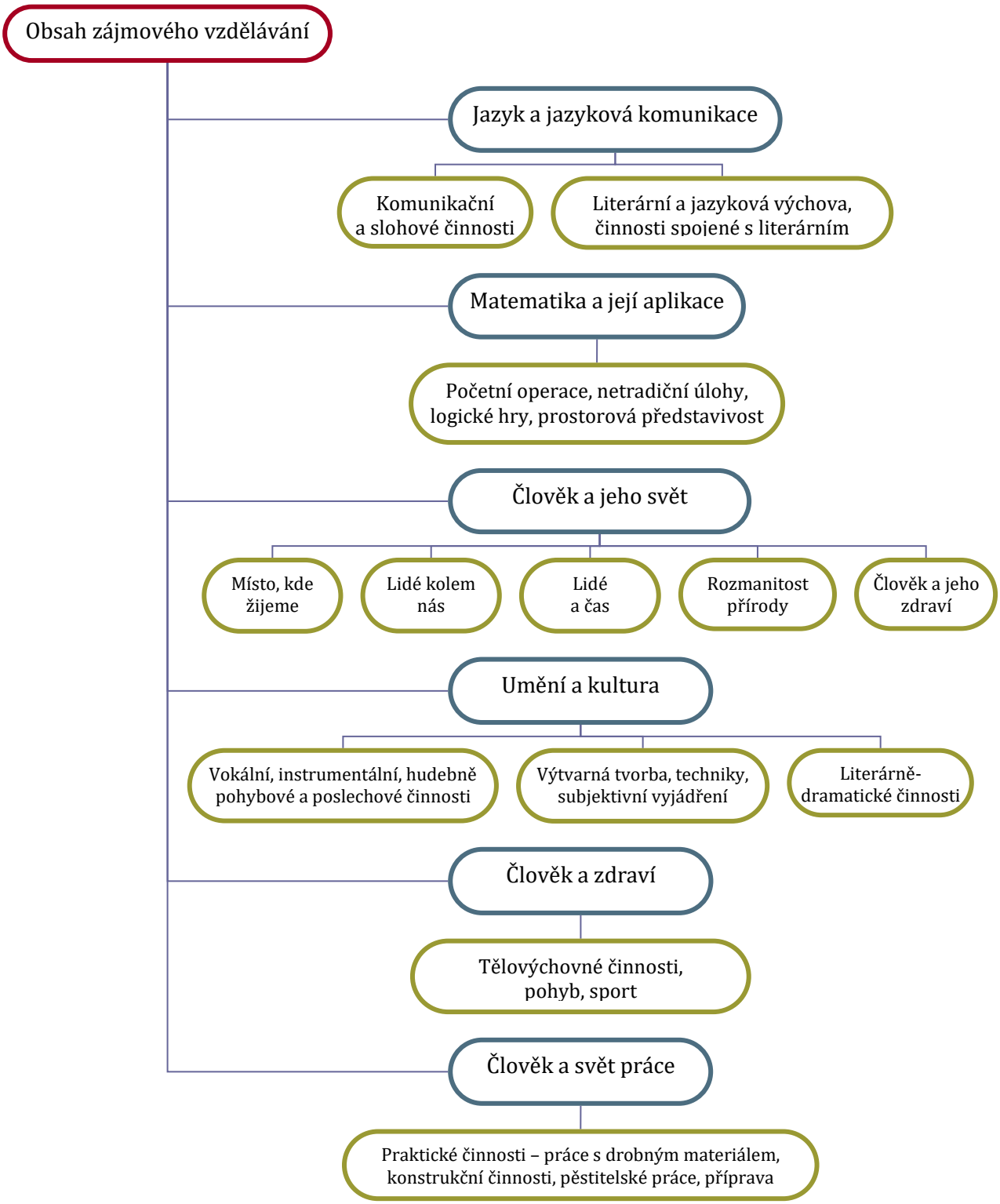
3.8 Podmínky pro vzdělávání účastníků nadaných a mimořádně nadaných ve ŠD

Ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání vytváříme podmínky pro rozvoj nadaných a mimořádně nadaných účastníků. Nadaní a mimořádně nadaní účastníci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet pro ně vhodné podmínky, dle doporučení podpůrných opatření. Identifikace nadaného a mimořádně nadaného žáka je v podmínkách školy ojedinělá.

4 Obsah a časový plán zájmového vzdělávání

4.1 Obsah vzdělávání a návaznost na ŠVP školy

Školní vzdělávací program školní družiny ZŠ a MŠ Zborovice navazuje na Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Škola dobrých základů. Obsah vychází z učebních osnov pro 1. stupeň dle RVP pro ZV, navazuje na ně při plánování společných činností.

4.2 Náměty činností školní družiny

Tematické okruhy činností

A. Místo, kde žijeme
- vztah ke své škole, místu, městu, kraji a státu
- vztah k místním tradicím
- využití poznatků jako motivace k dalším činnostem – tematická hra, výtvarná činnost, vycházka nebo výlet, exkurze (DOZP Zborovice, obecní úřad, …)

B. Lidé kolem nás
- příbuzenské vztahy v rodině
- vztahy mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a dospělými
- vztah ke škole
- dodržování základů společenského chování – pozdrav, seznamování, podání ruky, kultivace slovní a mimoslovní komunikace, učení se naslouchat
- dodržování pravidel stolování, používání příboru, osobní hygiena
- základní lidská práva, práva dítěte, povinnosti
- vytváření kladného vztahu ke spolužákům, učení se toleranci
- objevování radosti ze spolupráce
- předcházení šikaně

C. Lidé a čas
- orientace v čase, proč a jak se čas měří
- budování správného režimu dne a jeho dodržování
- návyk na pravidelnou a účelnou přípravu na vyučování
- tradice, zvyky, odlišnost způsobů života
- regionální pověsti a báje
- návštěva kulturních zařízení (knihovna, výstava, muzeum, divadlo, kino, …)

D. Rozmanitost přírody
- rozmanitost živé a neživé přírody
- ochrana přírody – pravidla, praktické poznávání přírody, sběr léčivek, práce na pozemku
- roční období – proměny přírody
- činnost člověka v přírodě (pozitivní × negativní)
- ohleduplné chování člověka k přírodě, její ochrana, trvale udržitelný rozvoj
- jak a proč vzniká odpad, likvidace odpadu, jeho třídění

E. Člověk a jeho zdraví
- poznávání sebe sama – osobní hygiena
- poučení o zdraví a nemocech
- zdravotní prevence
- odpovědnost za své zdraví
- dodržování bezpečnosti při všech činnostech, při různých aktivitách
- hry s nácvikem přivolání pomoci – volání tísňové linky
- otužování, zvyšování kondice

F. Člověk a svět práce
- prohlubování elementárních dovedností
- úcta k práci vlastní a druhých
- poznávání materiálů, nástrojů, nářadí, bezpečná práce s nimi
- schopnost a ochota pomoci při společné práci
- okruh je začleněn v ostatních tématech

Nejčastější formy činností ve školní družině – zkratky pro přehled

- R, Č – rozhovor, četba
- VČ – výtvarné činnosti
- PČ – praktické činnosti
- MH – motivační hry
- SČ – sportovní činnosti
- PŘČ – přírodovědné činnosti
- V – vycházky
- VP – výchovné programy

Kategorie klíčových kompetencí

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanské
6. Kompetence pracovní
7. Kompetence k trávení volného času

Přehled zařazení témat v jednotlivých činnostech a naplňování klíčových kompetencí

A. Místo, kde žijeme

Téma a podtéma	*Využití v jednotlivých činnostech školní družiny*								*Rozvoj klíčových kompetencí*
	R, Č	*VČ*	*PČ*	*MH*	*SČ*	*PŘČ*	*V*	*VP*	
A. 1 Náš domov									
U nás doma, moji rodiče, sourozenci	×	×	-	×	-	-	×	×	1, 3, 4, 5
Moje rodina a rodinné vazby	×	-	-	×	-	-	-	-	3, 4, 5
Jak trávím volný čas doma, se svou rodinou	×	×	×	×	-	-	-	-	2, 3, 4, 5, 7
A. 2 Náš dům									
Jak se žilo dříve, jak nyní	×	×	×	-	×	-	×	×	3, 4, 5
Dům mých snů	×	×	×	-	-	-	-	-	1, 6
Dům a ekologie	×	-	×	-	-	×	-	×	1, 2, 3, 5, 6, 7
Místo doma, kde rád/a trávím volný čas	×	×	×	-	-	-	-	-	1, 4, 7
A. 3 Náš domov a okolí									
Místo, kde bydlíme	×	×	×	-	-	×	×	-	1, 3, 4, 5, 7
Okolí mého bydliště	×	×	-	-	-	×	×	-	3, 4, 5, 7
Co bych rád/a změnil/a ve svém bydlišti	×	-	-	-	×	-	×	-	2, 3, 5, 6
A. 4 Moje škola									
Škola a její okolí	×	×	×	-	-	-	×	-	2, 3
Jak se orientujeme v naší škole	-	×	×	×	-	-	-	×	1, 2, 7
Kdo v naší škole pracuje	×	-	-	×	-	-	-	×	3, 4, 5, 6
Škola mých snů	×	×	-	-	-	-	-	-	2, 3, 7
Moje školní družina	×	×	×	-	-	-	-	-	2, 3, 4, 7
Družina mých představ	×	×	-	-	-	-	-	-	3, 7
Cesta do školy	×	×	×	-	-	-	×	-	3, 4, 6

Téma a podtéma	*Využití v jednotlivých činnostech školní družiny*								*Rozvoj klíčových kompetencí*
	R, Č	*VČ*	*PČ*	*MH*	*SČ*	*PŘČ*	*V*	*VP*	
Významná místa v okolí školy	×	-	-	×	-	-	×	×	1, 3, 4, 5, 7
Hrajeme si na školu	-	-	-	×	-	-	×	×	1, 5
Škola a doprava	×	×	-	×	-	-	×	-	1, 2, 3, 7
Škola a její řád	×	-	-	×	-	-	-	-	2, 3, 4, 5, 7
A. 5 Naše obec, naše město									
Obec, kde žijeme	×	×	×	-	-	-	×	-	3, 5, 7
Důležitá místa v naší obci	×	-	-	×	-	-	×	-	3, 4, 5
Obec a doprava	×	×	-	-	-	-	×	×	2, 3, 4, 5, 6
Obec a příroda	×	×	-	-	-	×	×	-	1, 2, 3
Místa, kde trávím volný čas	×	×	×	-	-	-	×	-	3, 7
Naše město Kroměříž	×	-	-	×	-	-	-	×	1, 3, 4, 5
Významná místa města	×	-	×	-	-	-	×	×	1, 2, 3, 5, 6, 7
Obec, město a ekologie	×	×	-	×	-	×	×	×	3, 4, 5, 6, 7
Regionální doprava	×	×	-	-	-	-	×	-	2, 3, 5, 6, 7
Budoucnost mého vzdělávání	×	-	-	×	-	-	×	-	1, 3, 5
A. 6 Tradice naší obce									
Historie – jak se žilo dříve	×	×	-	×	-	-	-	-	3, 4, 5
Hrajeme si na řemesla	×	-	×	×	-	-	-	-	1, 2, 6, 7
Tradice a zvyky mojí obce	×	×	-	-	-	-	-	-	3, 4, 5

B. Lidé kolem nás

Téma	*Využití v jednotlivých činnostech školní družiny*								*Rozvoj klíčových kompetencí*
	R, Č	*VČ*	*PČ*	*MH*	*SČ*	*PŘ Č*	*V*	*VP*	
Můj rodinný strom	×	×	-	×	-	-	-	×	3, 4, 5
Lidé kolem nás	×	×	-	×	-	-	×	-	1, 2, 3, 4, 5
Lidé a jejich profese	×	×	-	×	-	×	-	-	1, 4, 5, 6, 7
Lidé v budoucnosti	×	×	-	×	-	-	-	-	2, 3, 4, 5
Můj dobrý kamarád	×	×	-	×	-	-	-	-	3, 6

C. Lidé a čas

Téma	*Využití v jednotlivých činnostech školní družiny*								*Rozvoj klíčových kompetencí*
	R, Č	*VČ*	*PČ*	*MH*	*SČ*	*PŘ Č*	*V*	*VP*	
Od narození do stáří	×	×	×	×	-	-	×	×	1, 2, 3, 5
Naše svátky a oslavy	×	×	×	-	-	-	-	-	3, 4, 5, 6, 7
Moje chování a vystupování	×	-	-	×	-	-	×	-	1, 2, 3, 4
Můj režim dne	×	×	-	×	-	-	-	-	1, 2, 3, 6, 7
Jak a s kým trávím volný čas	×	×	-	×	-	-	-	-	2, 3, 7
Jak trávíme volný čas v družině	×	-	-	-	-	-	-	-	3, 7
Jak měříme čas	×	-	×	-	-	×	-	-	1, 2, 6, 7
Čtvero ročních období	×	×	-	-	-	-	×	×	1, 3, 7
Lidé v budoucnu	×	×	-	-	-	-	-	-	2, 3, 4
Jak se mění lidé	×	×	-	×	-	-	×	×	1, 2, 3, 4, 5
Jak se mění věci, budovy, příroda	×	×	×	-	-	-	×	-	2, 3
Jak se mění způsob trávení volného času	×	-	-	×	×	-	-	-	2, 3, 7
Naše putování časem	×	×	×	×	×	×	×	-	1, 2, 3, 5, 7

D. Rozmanitost přírody

Téma	*Využití v jednotlivých činnostech školní družiny*								*Rozvoj klíčových kompetencí*
	R, Č	*VČ*	*PČ*	*MH*	*SČ*	*PŘ Č*	*V*	*VP*	
Příroda kolem nás	×	×	-	-	-	×	×	-	1, 3, 5
Jak se mění můj strom	×	×	×	-	-	×	×	-	1, 2, 3, 5
Stavím, tvořím z přírodnin	-	-	×	-	-	-	×	-	1, 2, 7
Les, který rád/a navštěvuji	×	×	-	-	-	×	×	-	1, 3, 5, 6, 7
Život v našem blízkém lese	×	×	-	-	-	×	×	×	1, 2, 3, 5, 7
Příroda a lidská sídla	×	×	×	-	-	×	×	-	1, 5, 6, 7
Lidé a rostliny – oblíbená květina, byliny, jak se budí semínko	×	×	×	-	-	×	×	-	1, 2, 3, 6, 7
Záhady pod kameny	×	×	-	-	-	×	×	-	1, 3, 7
Lidé a zvířata – v pohádkách, v ZOO, moje oblíbené zvíře	×	×	×	×	-	×	×	-	1, 2, 3, 5, 6, 7
Cesta do pravěku	×	×	-	-	×	-	-	-	1, 2, 3
Hrajeme si na ochránce přírody	×	-	×	-	-	×	×	-	1, 2, 3, 4, 5, 6
Příroda naší budoucnosti	×	×	-	-	-	-	-	-	1, 2, 3, 5

E. Člověk a jeho zdraví

Téma	*Využití v jednotlivých činnostech školní družiny*								*Rozvoj klíčových kompetencí*
	R, Č	*VČ*	*PČ*	*MH*	*SČ*	*PŘ Č*	*V*	*VP*	
Poznávám své tělo	×	-	-	-	-	-	-	×	1, 2, 3
Chci být zdravý/zdravá	×	-	×	×	×	-	-	-	1, 2, 3, 5, 7
U lékaře	×	-	-	×	-	-	×	-	3, 4, 5
Příroda léčí	×	-	-	-	-	×	×	-	1, 3, 5, 6, 7
Pečuji o své zdraví	×	-	-	×	×	-	-	-	2, 3, 4, 6, 7
Pečuji o svůj vzhled	×	×	×	-	-	-	-	-	2, 3, 4, 6, 7
Pomáhám blízkým	×	-	×	×	-	-	-	-	1, 2, 3, 4, 5, 6

4.3 Časový plán

Časový plán školní družiny vypracují vychovatelky každoročně v souladu s tímto školním vzdělávacím programem školní družiny tak, aby naplňovaly vzdělávací obsah činnosti školského zařízení.

4.4 Metody a formy práce ve školní družině

Základem práce pedagoga ve školní družině je používání tradičních i netradičních metod práce, jejich střídání a nedirektivní vedení činností.

Metody dovednostně-praktické

Zásadní jsou praktické činnosti, takové, které povzbuzují aktivitu dětí – pohybové a pracovní dovednosti, zájem o pracovní činnosti, grafické a výtvarné činnosti. Důležitou metodou je hra a činnosti s hravými prvky, které dávají příležitost vstupovat do rolí dospělých, prožívat při hře skutečné mezilidské vztahy odehrávající se na pozadí skutečných událostí.

- Didaktické hry
  Vzdělávací hry – doplňovačky, kvízy, rébusy, logické hry, hádanky
  Společenské hry – šachy, dáma, kris-kros, karetní hry a další stolní hry
  Pohybové hry – míčové hry, florbal, stolní tenis, netradiční hry, rytmické hry, tanec, cvičení s hudbou aj.
  Tvořivé hry – výtvory, výrobky, stavebnice
- Činnosti intuitivního poznávání
- Skupinová a kooperativní činnost – hry zaměřené na formování vztahů v kolektivu oddělení, dramatizace, sociální hry
- Projekty, výchovné programy
- Zážitková pedagogika

Slovní metody

Metoda rozhovoru – může být uplatněna ve skupině i individuálně, přináší zvlášť výchovný efekt, když je taktně a vhodně zvolená při řešení individuálních problémů dětí.

Metoda diskuze – rozvoj dovednosti komunikace v mladším školním věku, rozvoj vyjadřování, slovní zásoby, výslovnosti.

Formy činností

- Hry, soutěže, vycházky, exkurze, dramatizace, beseda, výchovný program, zájmový kroužek, sportování, práce na školním pozemku – např. hrabání trávy a listí, návštěva výstavy, divadla, kina, sběr bylin a další.

- Četba, vyprávění, sledování pohádky, příběhu, poslech hudby, psaní, doplňování, počítání, kresba a malba, stříhání, lepení, skládání z papíru a další výtvarné techniky, hra se stavebnicí a další.

4.5 Rozvoj klíčových kompetencí účastníků vzdělávání

Činnosti školní družiny přispívají u účastníků zájmového vzdělávání k utváření a rozvoji klíčových kompetencí.

4.5.1 Kompetence k učení

Účastník využívá získané poznatky, podílí se na plánování, řízení a organizování vlastního učení, pracuje s informacemi a dokáže je využít, zajímá jej samostatné poznávání, posuzuje výsledky své práce a vlastní pokrok, plánuje si, jak se bude zdokonalovat, rozvrhne si čas vymezený na samotnou práci.

4.5.2 Kompetence k řešení problémů

Účastník rozpozná a pochopí problém; přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách; promyslí a naplánuje způsob řešení problému, nenechá se odradit nezdarem, přiměřeně věkovým specifikům samostatně řeší problémy, zvažuje, přemýšlí, obhajuje svá rozhodnutí.

4.5.3 Kompetence komunikativní

Účastník vyjadřuje vlastní pocity při jednotlivých prožitcích, zapojuje se do diskusí, naslouchá, vhodně reaguje a vyjadřuje vlastní názor, využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahu potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi, průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

4.5.4 Kompetence sociální a personální

Účastník dodržuje stanovená pravidla, podílí se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu, přispívá k upevňování přátelských vztahů; chápe přínos spolupráce při plnění společně zadaného úkolu, přijímá a plní odpovědně svěřené úkoly, dovede pomoci, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

4.5.5 Kompetence občanské

Účastník respektuje přesvědčení jiných lidí, váží si jich, je empatický, odmítá útlak a hrubé zacházení, staví se proti násilí, je si vědom, že je nutné dodržovat normy a pravidla, chápe, že má svá práva a povinnosti, rozhoduje se odpovědně i v krizové situaci, zná a ctí tradice, kulturu a historii naší země, cení si kultury a umění, sportu, zajímá se o životní prostředí a jeho ochranu.

4.5.6 Kompetence pracovní

Účastník používá bezpečně a hospodárně materiály, pomůcky, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, přizpůsobí se změně, pracuje bezpečně, chrání své zdraví, životní prostředí, kulturní a historické dědictví, plánuje si svůj další rozvoj, má základy profesní orientace.

4.5.7 Kompetence k naplňování volného času

Účastník umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

4.5.8 Naplňování kompetencí

Kompetence k učení	
účastník	*vychovatelka*
- navrhuje různá řešení problémů, úkolů - samostatně zkouší své vlastní postupy a metody - navazuje na myšlenky druhých - učí se spontánně, ale také vědomě - klade si otázky a hledá na ně odpovědi	- vede k plánování úkolů, postupů, zařazuje metody, při kterých dochází k řešením a závěrům účastník sám - zajímá se o názory, přání a pocity účastníka - umožňuje účastníkům realizovat vlastní nápady a náměty - zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů - zajímá se o náměty, názory, zkušenosti, - připouští chyby - motivuje k zamyšlení nad ostatními názory - vede děti k samostatnému organizování některých akcí mimo činnost ŠD a vyučování
Kompetence k řešení problémů	
účastník	*vychovatelka*
- vnímá nejrůznější problémové situace, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách - vyhledává informace vhodné k řešení problémů - kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí - uvědomuje si zodpovědnost	- vede účastníka k porovnávání odborných názoru, informací a vlastních praktických zkušeností - motivuje k samostatnému řešení problémů - zajímá se o nejrůznější problémové situace, napomáhá a ověřuje prakticky správnost řešení problému - koriguje chybná řešení problému, vede k zamyšlení nad ostatními názory

za svá rozhodnutí - samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení - rozlišuje správná a chybná řešení a navrhuje nová - respektuje přesvědčení druhých lidí - kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit	- získává, připravuje a poskytuje informace k řešení problému, nabízí zdroje k objevování různých variant řešení
Kompetence komunikativní	
účastník	*vychovatelka*
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, - vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu - naslouchá slovům druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně na ně reaguje a účinně se zapojuje do diskuse	- nabízí při činnostech dostatek možností k vhodné komunikaci na dané téma - vede k formulování vlastních názorů a vytváří prostor k možnostem ověřovat si některé praktické dovednosti mluveného projevu - účastní se aktivně diskusí, řídí je a vede účastníky ke kultivované komunikaci, k respektu k názorům druhých
Kompetence sociální a personální	
účastník	*vychovatelka*
- pracuje v heterogenních, proměnných skupinách - rozděluje si s ostatními úkoly a role, vzájemně se radí a spolupracuje - naslouchá, navazuje na myšlenky druhých, vede diskusi k věci - podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu	- zadává úkoly, při kterých mohou účastníci spolupracovat - zadává skupinové úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden udělal práci za ostatní - uskutečňuje aktivity, které lze realizovat ve skupinách, ve dvojicích nebo individuálně - vytváří prosociální klima, pracuje s účastníky tak, aby se každý ve skupině cítil bezpečně, každý měl šanci, nikdo nebyl sociálně vyloučen
Kompetence občanské	
účastník	*vychovatelka*
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytuje dle svých možností účinnou	- vede k toleranci k přirozeným odlišnostem lidí, jejich přednostem i nedostatkům - vede k dodržování pravidel pro soužití ve

pomoc - respektuje přesvědčení druhých, je schopen vcítit se do situace ostatních - projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, - aktivně se zapojuje do kulturního dění a činností, do sportovních aktivit - má požadavky na kvalitu životního prostředí a současně se k němu chová zodpovědně	škole, ŠD, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci - důsledně uplatňuje školní řád a vnitřní řád ŠD - seznamuje účastníky se společenskými normami, právy a povinnostmi - učí děti porozumět základním principům, na nichž spočívají zákony
Kompetence pracovní	
účastník	*vychovatelka*
- vědomě dodržuje obecná pravidla bezpečnosti včetně používání ochranných pracovních prostředků - využívá materiály, nástroje, vybavení a techniku, která odpovídá jeho věku - ochraňuje životní prostředí, kulturní a společenské hodnoty	- vede k dodržování obecných pravidel bezpečnosti včetně používání ochranných pracovních prostředků - vede účastníky ke správným způsobům užití materiálů, nástrojů, vybavení, techniky - vede účastníky k ochraně životního prostředí a ochraně kulturních a společenských hodnot
Kompetence k naplňování volného času	
účastník	*vychovatelka*
- účelně tráví volný čas, - orientuje se v možnostech smysluplného využití osobního volna, - má vybrané zájmové činnosti podle svých dispozic a rozvíjí je - volný čas tráví aktivně - dokáže kompenzovat aktivním odpočinkem stres, odpočinek pokládá za důležitý - odmítne nevhodné nabídky pro trávení volného času	- vede účastníky k účelnému trávení volného času nabídkou různých variant činností - pomáhá vybrat zájmové činnosti podle dispozic dětí, - připravuje organizovanou i individuální činnost pro rozvoj zájmů a talentu, - vede účastníky k aktivnímu trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), - učí děti rozpoznat a odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času

4.6 Průřezová témata v ŠVP ŠD

4.6.1 Osobnostní a sociální výchova

Při činnostech školní družiny je podporován osobnostní, sociální i morální rozvoj účastníka. Vychovatelka metodou pozorování vysleduje oblasti nadání účastníka a zjištěné poznatky komunikuje s jeho vyučujícími. Výchova směřuje k prosociálnosti – utváří vztahy a postoje účastníků k vrstevníkům, k dospělým v různém vztahovém a společenském postavení (členům rodiny, učitelům a dalším pracovníkům školy, zástupcům obce, lidem pracujícím ve službách atd.), vztah k nemocným nebo postiženým lidem, ke starým lidem.

Osobnostní rozvoj	
Rozvoj schopností poznávání	Hry a cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění zapamatování.
Sebepoznání a sebepojetí	Aktivity zaměřené na téma moje tělo, temperament, postoje, hodnoty, chování, sebepoznání, můj vztah ke mně a k jiným lidem, zdravé sebepojetí.
Seberegulace a sebeorganizace	Cvičení sebeovládání, sebekontroly, schopnosti dodržovat pravidla, činnosti zaměřené na plánování dne a organizaci volného času.
Psychohygiena	Činnosti rozvíjející schopnost „být spokojený“, vedení k chápání potřeby odpočinku, rozvoj dovedností řešit kritické situace.
Kreativita	Nabídka aktivit, kde účastník projeví tvořivost, nápaditost, originalitu.

Sociální rozvoj	
Poznávání lidí	Psycho-sociální hry pro vzájemné poznávání v dětské skupině, utváření bezpečného klimatu, společenská výchova.
Mezilidské vztahy	Rozvíjení dovedností podporujících dobré vztahy, učení se empatii, asertivitě, poznávání lidských práv.
Komunikace	Aktivity zaměřené na osvojování komunikačních dovedností, podpora správného rozvoje řeči, pozdrav, prosba, odmítnutí, omluva, vysvětlení.
Kooperace a sociální kompetice	Nácvik schopnosti spolupracovat, přizpůsobit se, podřídit se a účastnit se činnosti i v situaci nesouhlasu, uznat schopnosti druhých, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže a konkurence.

Morální rozvoj	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Aktivity zaměřené na získávání dovedností rozhodování a řešení problémů uzpůsobené věkovým specifikům účastníků, problémy vztahové, školní (zvládání obsahu učiva, plnění úkolů), se seberegulací.
Hodnoty, postoje, praktická etika	Metody a formy práce, které rozvíjejí odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování lidí, ochotu pomoci, trpělivost, …

4.6.2 Výchova demokratického občana

Ve školní družině jsou vhodně volenou činností rozvíjeny občanské postoje a znalost lidských práv, pravidel, řádů, zákonů. Při aktivitách jsou účastníci vedeni ke spolupráci na rozhodnutích celku, ke komunikaci, argumentaci, sebeprezentaci, k aktivnímu naslouchání, empatii.
Účastníci jsou vychováváni k úctě k zákonu, disciplíně, zdravé sebekritice, sebeúctě, sebedůvěře, samostatnosti, angažovanosti, solidaritě, úctě ke svobodě, toleranci, odpovědnosti, vlastnímu názoru, ochotě nezištně pomoci, k respektu odlišnosti, k asertivitě.
Z tematických okruhů průřezového tématu jsou pro danou věkovou skupinu relevantní dva: občanská společnost a škola a občan, občanská společnost a stát.

4.6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Ve školní družině se toto průřezové téma zmiňuje v souvislosti se zkušenostmi a poznatky účastníků z běžného života – zážitky z rodiny (cestování, exotické předměty a potraviny, …), informací z médií atp. Do činností školní družiny lze začlenit aktivity, které se dotknou všech tematických okruhů:

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Přitom se v mladším školním věku probouzí a rozvíjí zájem účastníka o okolní svět v širším měřítku – Evropa, celý svět. Všeobecné znalosti, překonávání stereotypů a předsudků, rozšiřování osobní perspektivy, poznávání osobností, kulturnost – to vše lze rozvíjet i výchovou ve školní družině.

4.6.4 Multikulturní výchova

Poznávání rozmanitosti kultur napomáhá uvědomovat si vlastní kulturní identitu. Multikulturní výchova se dotýká i mezilidských vztahů ve škole, kde se setkávají žáci z různého sociokulturního prostředí. Během činností školní družiny mají vychovatelky velký prostor pro formování postojů tolerance a respektu k odlišnostem, výchovu k demokratickým názorům, potírání intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu, s nimiž se u účastníků zájmového vzdělávání zrcadlících rodinné prostředí setkávají. Zejména korekce odmítavého postoje k sociálně znevýhodněným je v podmínkách školy častým úkolem v dětské skupině.

Tematické okruhy průřezového tématu:
- Kulturní diferenciace
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

4.6.5 Environmentální výchova

Člověk je součástí přírody, na kterou má činnost lidské civilizace velký vliv. Tato oblast je účastníkům zájmového vzdělávání blízká (pobyt venku, zájem dětí o zvířata, …). Školní družina se svými činnostmi zapojuje do environmentální výchovy poznáváním *ekosystémů* v okolí školy (rybník, park, les, zahrada), seznamováním se se *základními podmínkami života* formou her, tvoření, četby (voda, vzduch, půda, přírodní materiály). Během výchovné činnosti je rozvíjen i tematický okruh průřezového tématu EV *vztah člověka k prostředí.* Ve školní družině probíhá třídění odpadu a sběr léčivých bylin.

4.6.6 Mediální výchova

Mediální gramotnost je součástí základního vzdělání. Dítě je informacemi z médií ovlivňováno od okamžiku vývoje, kdy začalo vnímat okolní svět. Schopnost kritického čtení a vnímání mediálních sdělení je získaná. Ve školní družině pracují účastníci s dětskými časopisy. Mohou se pod vedením vychovatelky podílet i na vzniku občasníku Školní hlasatel. K činnostem školní družiny patří i navštěvování místní knihovny.

Cíle mediální výchovy:
- Zajímat se o různá média a jimi sdělovaný obsah.
- Umět se zapojit do mediální komunikace.
- Optimálně, zdravě využívat média ve volném čase (plánování času).
- Volit věku odpovídající média a jejich obsah.
- Učit se rozeznávat pravdivost sdělení.
- Vytvořit jednoduché mediální sdělení.
- Uvědomovat si, že je nutné chránit své soukromí.
- Chovat se v mediálním prostoru bezpečně, být si vědom odpovědnosti za projevené názory.

Očekávané výstupy

Účastník:
- Řeší úkoly, při kterých využívá znalosti získané ve výuce.
- Samostatně zkouší vlastní postupy, nápady a metody.
- Prokazuje základní praktické dovednosti – je tvořivý, nápaditý, originální.
- Uplatňuje představivost, fantazii a výtvarné myšlení ve vlastním výtvarném projevu.

- Navazuje na myšlenky druhých.
- Organizuje a řídí vlastní činnosti, vyhledává potřebné informace, které potom využívá.
- Vnímá citlivě okolní skutečnosti, dává věci do souvislostí.
- Přijímá a plní odpovědně svěřené úkoly.
- Účastní se diskusí a vyjadřuje vlastní názor.
- Prakticky zvládá nové tvůrčí postupy.
- Prezentuje výsledky své práce.
- Aplikuje naučené při vlastní tvorbě.
- Hodnotí vlastní práci podle jasných kritérií.
- Má estetické cítění, vnímá estetiku díla (výtvarného, hudebního, psaného).
- Využívá prakticky ve vlastní tvořivé činnosti základní poznatky o výtvarných výrazových prostředcích, kombinuje barvy podle základních pravidel.
- Dává věci do souvislostí.
- Pracuje tvořivě s literárním textem, vytváří vlastní literární text.
- Provádí činnosti vyžadující jemnou motoriku rukou jednoduchými postupy.
- Vytváří různé předměty.
- Spolupracuje ve skupině se svými kamarády.
- Zvládne a dodržuje určená pravidla při všech uvedených činnostech.
- Dodržuje zásady bezpečnosti, hygieny a ochrany při činnostech a hrách.
- Využívá při činnostech získané pohybové dovednosti.
- Chápe, že hra přináší radost a příjemné zážitky.
- Vyhledává potřebné informace.
- Uplatňuje zásady bezpečnosti pro konkrétní prostor při práci i pohybových činnostech.
- Chová se eticky.
- Účastní se diskusí ke konkrétnímu tématu, vyjadřuje své dojmy a prožitky.
- Prezentuje výsledky své práce sám nebo ve skupině podle kritérií, která pomáhal vytvářet a kterým rozumí.
- Propojuje a využívá již dříve získané poznatky, orientuje se v základních aktivitách.
- Vytváří si pozitivní představu o sobě samém.
- Využívá znalosti a zkušenosti získané v různých vzdělávacích oblastech v zájmu řešení konkrétního zadání nebo problému.

5 Podmínky zájmového vzdělávání

5.1 Popis materiálních a prostorových podmínek školní družiny

Školní družina má pro svoji činnost vyhrazeny oddělené prostory v přízemí hlavní budovy. Dvě zcela vyhovující, prostorné, světlé, klidné místnosti, situované do školního dvora (ŠD 1 místnost č. 41, ŠD 2 místnost č. 42). V obou místnostech ŠD je dostupná tekoucí pitná voda. Na široké chodbě si účastníci ŠD odkládají své věci. Vedle místnosti ŠD 2 jsou hygienicky vyhovující toalety.
Materiální podmínky ve školní družině jsou velmi dobré – oddělení jsou vybavena školním nábytkem, v místnostech je prostor u stolů pro tvořivé činnosti a hry i prostor pro pohyb a odpočinek. V obou odděleních je podlaha z PVC, část podlahy je pokryta kobercem.
Postupně se rozšiřuje vybavení obou oddělení družiny hračkami, hrami, stavebnicemi a sportovními potřebami (které je možno zapůjčit i z kabinetu tělesné výchovy). Účastníci mohou trávit čas i v čtecím koutku umístěným v ŠD 2. Školní družina má k dispozici omezené množství výtvarných potřeb. Účastníci si některé spotřební materiály nosí sami.
Po dohodě s vedením školy může být činnost oddělení školní družiny realizována v některé z odborných učeben školy (informatika, kulturně vzdělávací centrum, školní kuchyňka, školní dílny) nebo venku v přírodní učebně.
Školní družina při pohybových činnostech a pobytu venku využívá prostorné asfaltové prostranství a travnaté pozemky na školním dvoře, je zde i pískoviště, herní prvky a zahradní lavice se stoly. K činnostem školní družiny patří i vycházky do okolí školy, dostupné je např. hřiště s umělým povrchem u sokolovny, workoutové a dětské hřiště, park, fotbalové hřiště, rybníky na Podlavčí. Sportovat lze i ve školní tělocvičně, pokud tam neprobíhá vyučování.

5.2 Popis personálních podmínek

Služby školní družiny zajišťují vychovatelky, případně podle potřeby asistent pedagoga. Prohlubují si kvalifikaci dalším vzděláváním a samostudiem. Pro kvalitní práci jsou nezbytné jejich dobré vzájemné vztahy, spolupráce s ostatními pedagogy, vedením školy, a především fungující optimální komunikace se zákonnými zástupci účastníků. Významným prvkem kvality práce vychovatelek je správná informovanost všech zainteresovaných. Důležitá je koordinace přítomnosti účastníků ve školní družině nebo v nabízených zájmových útvarech.

Vychovatelky vedou povinnou dokumentaci školní družiny

- Zápisní lístek do školní družiny (písemné přihlášky účastníků; jejich součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny) a Zmocnění pro předávání účastníka školní družiny jiné pověřené osobě.

- Přehledy výchovně vzdělávací práce – třídní knihy jednotlivých oddělení, včetně docházky účastníků.
- Záznamy o činnosti v zájmovém útvaru.
- Celoroční plán činnosti.
- Čtvrtletní hodnocení práce školní družiny.
- Rozvrh činnosti.

Nadřízeným pracovníkem vychovatelek je zástupkyně ředitelky školy pro základní školu.
Úklid prostor školní družiny zajišťuje uklízečka.

5.3 Popis ekonomických podmínek

Provoz školní družiny je financován z prostředků zřizovatele školy a z úplaty za zájmové vzdělávání. Získané finanční prostředky jsou průběžně využívány k obnově a zlepšování materiálních podmínek vzdělávání.
Výši měsíční úplaty stanovuje zřizovatel školy vždy do 30. června na následující školní rok. Pokud tak neučiní, platí částka z předcházejícího roku.
Úplata se zpravidla rozděluje do dvou splátek, za období září – prosinec a leden – červen, hrazena je na účet školy nebo v hotovosti v kanceláři školy. O snížení nebo prominutí úplaty, rozhoduje ředitel školy.

6 Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků

Pravidla BOZ žáků, kterými se řídí i účastníci ŠD, obsahují podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, školní strategie prevence rizikového chování obsahuje zásady ochrany žáků před rizikovými jevy chování a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Tyto dokumenty se stejnou měrou vztahují na školní družinu. Ve školní družině se pedagogové a účastníci řídí také aktuálním Vnitřním řádem školní družiny.
Školní vzdělávací program má obsahovat popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se zájmové vzdělávání v konkrétním školském zařízení uskutečňuje. Ustanovení školního vzdělávacího programu školní družiny musí vycházet z vnitřního řádu a jeho obecná ustanovení konkretizovat pro podmínky jednotlivých forem zájmového vzdělávání.

Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání

- Vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání.
- Vhodný stravovací a pitný režim podle věkových a individuálních potřeb účastníků ŠD.
- Zdravé prostředí využívaných prostor – vhodně vybavené prostory, odpovídající osvětlení, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, optimální velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostoru.
- Bezpečné pomůcky.
- Ochrana účastníků před úrazy.
- Výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor, pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti.
- Dostupnost prostředků první pomoci, kontaktu na lékaře či jiné speciální služby, praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc.

Psychosociální podmínky

- Vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima – rovný přístup, otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému.
- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnosti vycházející ze zájmu účastníků a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti, všestranný prospěch dítěte je hlavním momentem v činnosti.

- Věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě účastníků, hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba.
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími rizikovými jevy. Vychovatelka je kompetentní, rozpoznává a vhodným způsobem pojmenovává rizikové prvky chování účastníků školní družiny (individuálně nebo ve skupině, podle míry závažnosti a vhodnosti), správně je řeší v souladu se školním řádem, vnitřním řádem školní družiny, s platnou metodikou prevence vycházející z legislativy.
- Bezpečnost a ochrana zdraví účastníků při všech činnostech.
- Spoluúčast účastníků na životě zařízení – společné plánování činnosti, vlastní podíl na přípravě, řízení a provádění i následném hodnocení.
- Včasná informovanost účastníků i jejich zákonných zástupců o činnosti ve školní družině.

Bezpečnost v místnosti

- Dodržovat vnitřní řád organizace – školní řád, vnitřní řád ŠD, případně řád odborné učebny (informatiky, kulturně vzdělávacího centra, tělocvičny, …).
- Zákaz manipulace s elektrickým zařízením, při činnosti lze používat pouze spotřebiče v majetku organizace, které prošly revizí a mají příslušný atest revizního technika.
- Zákaz vyklánění z oken a manipulace s okny.
- Neběhat, neskákat, neklouzat se mimo program, nesjíždět po zábradlí, nestoupat na židle a stoly.
- Pozor na ostré hrany nábytku, nekryté radiátory, uvolněné podlahové krytiny, vyčnívající věšáky, zavěšené pomůcky, otevřené dveře aj.
- Používat jen bezpečné pomůcky.
- Udržovat pořádek a čistotu v místnosti po celou dobu činnosti.
- Během činnosti dodržovat kázeň a klid.

Bezpečnost v tělocvičně

- Dodržovat bezpečnostní ustanovení zveřejněná pro tělocvičnu.
- Před každým použitím nářadí vychovatelka osobně zkontroluje jeho stav.
- U každého nářadí musí být podávána záchrana, zabezpečena měkká dopadová plocha.
- Při cvičení dbát na patřičné rozestupy.
- Účastníci mohou cvičit pouze ve vhodném oblečení a obuvi.

- Pro míčové hry v tělocvičně musejí mít všechna okna a světla drátěné kryty.
- Pozor na možnost pádu nářadí – zabezpečit, poučit účastníky.
- Pro náročnější cvičení na nářadí musí mít vychovatelka pedagogickou či cvičitelskou kvalifikaci.

Bezpečnost při akcích mimo budovu školy – přesuny

- Při pohybu po komunikacích a v ulicích dodržovat zákon o silničním provozu a dbát na zásady pravidel bezpečnosti silničního provozu, s jeho hlavními zásadami před akcí vždy opakovaně seznámit účastníky – poučení o BOZ.
- Pohybovat se organizovaně, v útvaru. Nikoli bez pravidel a omezení, neboť to zpochybňuje funkčnost dohledu a organizační schopnosti vychovatelky.
- Dodržovat pravidla občanského soužití v obci.
- Před přesunem seznámit účastníky s trasou a cílem cesty.
- V dostatečném předstihu před odjezdem upozornit účastníky trpící nevolností, aby si vzali preventivně lék proti nevolnosti (předcházení stresu dítěte a nechtěnému fyzickému průchodu nevolnosti).
- Při nastupování do prostředků hromadné dopravy vždy dbát na ukázněný nástup.
- Při jízdě hromadnými prostředky dbát na klid ve vozidle, aby účastníci akce hlukem neobtěžovali ostatní cestující.
- Pro přechod vozovky používat vhodná, přehledná místa, značené přechody.
- Při činnosti školní družiny je kladen důraz na dopravní výchovu.

7 Hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy ve školní družině

7.1 Hodnocení plnění ŠVP ŠD

Vychovatelky školní družiny vždy čtvrtletně provedou formou písemné zprávy hodnocení výsledků činnosti ŠD v oblasti:

- Plnění časového plánu ŠVP ŠD – písemné stanovisko dle hodnotící stupnice (plán je plněn v celém rozsahu – téměř v celém rozsahu – zčásti), přitom písemně zdůvodní, proč nebyl splněn v celém rozsahu.
- Dosahování cílů ŠVP ŠD – posuzují u každého uchazeče jednotlivě, ve zprávě shrnou, v případě extrémní neúspěšnosti písemně odůvodní ve zprávě a projednají s třídní učitelkou (např. pro doporučení poradenských služeb).
- Chování účastníků, především chování vyžadující uložení kázeňského opatření, popř. dokonce rizikové chování – písemně v hodnotící zprávě bude uvedeno, jak vychovatelka postupovala, s kým a kdy jednala a zda doporučuje vyloučení účastníka ze zájmového vzdělávání.

7.2 Hodnocení výsledků účastníků

Účastníci zájmového vzdělávání jsou vedeni především k sebehodnocení. Dalším způsobem hodnocení je ústní slovní hodnocení vychovatelkou. Pokud při činnosti nastane situace, kdy je třeba konstatovat výsledky jednotlivých účastníků, vyjadřuje se vychovatelka v souladu s pedagogickými principy, motivuje je hodnocením povzbuzujícím k dalšímu zájmu o činnosti, je pro účastníky vzorem objektivity, nestrannosti, vychovává ke kooperaci a zvládání situací sociální kompetice.
Prostředkem hodnocení rozsáhlejších aktivit může být diplom, účastnický list, osvědčení nebo zveřejnění pořadí výsledků, výstavka prací apod.